

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **1/ A.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného JUDr. I. Š., advokátom so sídlom vo S., **2/ A.**, bývajúcej v T., **3/ J.**, bývajúcej v T., **4/ I.**, bývajúceho v T., **5/ M.**, bývajúcej V., **6/ E.**, bývajúcej v K., **7/ E.**, bývajúcej v K., **8/ O.**, bývajúceho v S., **9/ J.**, bývajúcej vo Z., **10/ O.**, bývajúceho vo Z., **11/ L.**, bývajúcej v Ž., **12/ A.**, bývajúcej v K., **13/ P.P.**, bývajúceho v S., **14/ I.**, bývajúceho v B., **15/ L.**, bývajúcej v B., **16/ M.**, bývajúcej v L., **17/ A.**, bývajúcej v B., **18/ I.**, bývajúceho v B., **19/ I.**, bývajúceho vo V., **20/ P.P.**, bývajúceho v N., **21/ I.**, bývajúceho v Š., **22/ E.**, bývajúcej v Š., **23/ M.**, bývajúcej v K., **24/ I.**, bývajúceho v S., **25/ A.**, bývajúcej v M., **26/ K.**, bývajúcej v H., **27/ E.**, bývajúcej v S., **28/ J.J.**, bývajúceho v T., **29/ M.**, bývajúcej v T., **30/ D.**, bývajúcej v N., **31/ J.**, bývajúcej v D., **32/ L.**, bývajúcej v Š., **33/ L.**, bývajúcej v Ď., **34/ J.**, bývajúcej v N., **35/ L.**, bývajúcej v B., **36/ M.**, bývajúceho v B., **37/ S.**, bývajúcej v Ž., **38/ M.**, bývajúceho v B., **39/ M.**, bývajúceho v R., **40/ I.**, bývajúcej v R., **41/ I.**, bývajúcej v R., **42/ B.**, bývajúcej v K., **43/ A.**, bývajúcej v M., **44/ S.**, bývajúceho v M., **45/ D.**, bývajúcej v K., **46/ M.**, bývajúcej v N., **47/ L.**, bývajúceho v N., **48/ D.**, bývajúcej v H., **49/ I.**, bývajúceho v D., **50/ E.**, bývajúcej v D., **51/ L.**, bývajúcej v D., **52/ A.**, bývajúceho v D., **53/ P.P.**, bývajúceho vo V., **54/ D.**, bývajúcej v P., **55/ K.**, bývajúcej v H., **56/ K.**, bývajúcej v T., **57/ H.**, bývajúcej v B., **58/ M.**, bývajúceho v Š., **59/ G.**, bývajúceho vo V., **60/ F.**, bývajúceho v R., **61/ P.**, bývajúcej v R., **62/ M.**, bývajúcej v R., **63/ J.**, bývajúcej v S., **64/ J.J.**, bývajúceho v R., **65/ G.**, bývajúcej v R., **66/ R.**, bývajúceho v K., **67/ P.P.**, bývajúceho v K., **68/ R.**, bývajúcej v K., **69/ M.**, bývajúcej v S., **70/ B.**, bývajúcej v N., **71/ P.**, bývajúceho v N., **72/ D.**, bývajúcej v N., **73/ M.**, bývajúcej v P., **74/ R.**, bývajúcemu v P., **75/ D.**, bývajúcej v R., **76/ J.I.**, bývajúceho vo V., **77/ I.**, bývajúcej vo V., **78/.**, bývajúcej v T., **79/ D.**, bývajúcej v L., **80/ J.J.**, bývajúceho v L., **81/ B.**, bývajúcej v K., **82/ J.J.**, bývajúceho v S., **83/ I.**, bývajúcej v K., **84/ M.**, bývajúceho v L., **85/ Z.**, bývajúcej v S., **86/ Z.**, bývajúcej v S., **87/ J.J.**, bývajúceho v P., **88/ D.**, bývajúcej v P., **89/ M.**, bývajúcej v K., **90/ M.**, bývajúcej P., **91/ Z.**, bývajúcej v Z., **92/ Z.**, bývajúcej v Č., **93/ P.**, bývajúcej v Š., všetci okrem žalobcu 1/ zastúpení A., so sídlom v B., IČO: X.X. a žalobkyňa 25/ zastúpená aj Mgr. P. S., advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **R., a.s.**, so sídlom v K., IČO: X., zastúpenému JUDr. J. D., DrSc., advokátom so sídlom v B., **o nariadenie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde

Trenčín pod sp. zn. 11 C 91/2009, o návrhu žalovaného na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 28. januára 2010 sp. zn. 19 Co 352/2009, takto

r o z h o d o l :

Návrh na prerušenie dovolacieho konania **z a m i e t a .**

Dovolanie **o d m i e t a .**

Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín uznesením z 2. novembra 2009 č.k. 11 C 91/2009-572 v spojení s opravným uznesením z 1. decembra 2009 č.k. 11 C 91/2009-648 nariadil predbežné opatrenie, ktorým žalovanému uložil povinnosť, aby sa zdržal postupu podľa zmluvnej podmienky – rozhodcovskej doložky v časti XV. všeobecných poisťných podmienok z 21. mája 2007 v znení ich dodatkov, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej; vo zvyšnej časti návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Bol toho názoru, že žalobcovia preukázali potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov, pretože žalovaný podľa rozhodcovskej doložky, ktorej platnosť je medzi účastníkmi sporná, podáva návrhy na vydanie rozhodnutí rozhodcovským súdom a následne pristupuje aj k exekučnému vymáhaniu plnení priznaných rozhodcovským súdom. Konanie žalovaného spôsobuje nárast materiálnej a nemateriálnej ujmy na strane žalobcov, ktorí sa v tomto konaní domáhajú ochrany svojich práv, pretože spornú doložku pokladajú za neprijateľnú podmienku obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve. Preto s poukazom na § 76 ods. 4 O.s.p. návrhu na nariadenie predbežného opatrenia čiastočne vyhovel a vo zvyšku návrh zamietol, pretože bol toho názoru, že žalovanému nie je možné uložiť povinnosť zdržať sa postupu podľa rozhodcovskej doložky voči všetkým poisťníkom – spotrebiteľom, ale len tým, ktorí majú postavenie účastníkov tohto konania.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trenčíne uznesením z 28. januára 2010 sp. zn. 19 Co 352/2009 v spojení s opravným uznesením z 10. mája 2010 uznesenie prvostupňového súdu vo výroku, ktorým návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel, potvrdil. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa o potrebe dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi, a to uložením povinnosti žalovanému zdržať sa postupu podľa rozhodcovskej doložky, pretože otázka platnosti rozhodcovskej doložky bude, okrem iného, predmetom rozhodovania vo veci samej. Mal za to, že žalobcovia preukázali aj nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej majetkovej ujmy spotrebiteľov, nakoľko za situácie vážneho spochybnenia platnosti rozhodcovskej doložky a tým aj právomoci rozhodcovského súdu, rozhodcovský súd vydáva rozhodnutia v neprospech spotrebiteľov, pričom len výška trov rozhodcovského konania dosahuje v niektorých prípadoch úhrnnú výšku poistného za 10 ročné obdobie.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie a navrhol uznesenia súdov oboch nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že odvolací rozhodol vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.), ďalej, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.). V súvislosti s vyššie uvedenými dovolacími dôvodmi žalovaný poukázal na skutočnosť, že rozhodcovské rozsudky Arbitrážneho súdu v Košiciach v prípade každého jednotlivého žalobcu už právoplatne potvrdili platnosť poistných zmlúv a Všeobecných poistných podmienok z 21. mája 2007 vrátane dojednaní o právomoci rozhodcovského súdu. Žalovaný ďalej namietal, že mu postupom oboch súdov bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že súdy priznali právny význam tvrdeniu žalobcov o neprimerane vysokých trovách rozhodcovského konania bez toho, aby umožnili žalovanému sa k tomuto tvrdeniu vyjadriť, resp. ho vyvrátiť. Odňatie možnosti konať pred súdom žalovaný videl aj v postupe odvolacieho súdu, keď pred rozhodnutím ho podľa § 213 ods. 2 O.s.p. nevyzval, aby sa vyjadril k použitiu ustanovenia, ktoré v doterajšom priebehu konania nebolo použité. Ďalej žalovaný namietal aj nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) „v spojitosti“ s vadou podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. pri posúdení otázky aktívnej legitímácie účastníkov konania na strane žalobcov a tvrdil, že ak sa individuálni spotrebiteľia rozhodnú uplatniť svoje práva na súde, združenie na ochranu spotrebiteľov nie je oprávnené konať aj v ich mene bez ich súhlasu alebo proti ich vôli. Žalovaný v dovolaní súčasne navrhol, aby dovolací súd prerušil dovolacie konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Svoj návrh na prerušenie dovolacieho konania a podanie predbežnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (predtým Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev) odôvodnil tým, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí prezumoval porušenie

spotrebiteľských práv a usúdil, že rozhodcovská doložka má povahu nekalej podmienky podľa Smernice Rady č. 93/13 EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Na podporu svojej argumentácie poukázal na rozsudok Súdneho dvora C-40/08, Asturcom Telecomunicaciones SL vs. Cristina Rodríguez Nogueira a C 159/02, Gregory Paul Turner vs. Felix Fareed Ismail Grovit.

Žalobca 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedol, že dovolanie nie je procesne prípustné, uplatňované dovolacie dôvody nie sú dané a navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol, resp. zamietol. Žalobca 1/ mal za to, že súdy mohli o predbežnom opatrení rozhodnúť s ohľadom na dikciu ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“). Právoplatné rozhodnutie rozhodcovského súdu nepredstavuje prekážku pre konanie pred súdom a nie je záväzné pre súd, pretože doručený rozhodcovský rozsudok má účinky právoplatného rozsudku súdu len pre účastníkov konania (§ 35 zákona o rozhodcovskom konaní). Ďalej uviedol, že konanie žalovaného v súvislosti s uzatváraním poisťných zmlúv je konaním obsahujúcim nielen neprijateľné podmienky pre spotrebiteľa, ale je aj nekalou obchodnou praktikou, ktorá je v rozpore so smernicou č. 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách.

I. K návrhu žalovaného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. súd konanie preruší, ak rozhodol, že požiada Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy.

Vychádzajúc z vyššie citovaného ustanovenia je súd ako autoritatívny orgán rozhodujúci spory a iné právne veci povinný obligatórne prerušiť súdne konanie, ak rozhodol o tom, že požiada podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, Súdny dvor Európskej únie o vydanie rozhodnutia o predbežnej (prejudiciálnej) otázke.

Podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú:

- a) výkladu zmlúv;
- b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie;

Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol.

Ak sa táto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie.

Ak sa takáto otázka položí v prebiehajúcim konaní pred súdnym orgánom členského štátu v súvislosti s osobou, ktorá je vo väzbe, Súdny dvor Európskej únie koná bezodkladne.

V druhej vete vyššie citovaného článku 267 ZFEÚ je zakotvená povinnosť vnútroštátneho súdneho orgánu, proti ktorého rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný, požiadať Súdny dvor Európskej únie o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Túto povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke nemožno vykladať absolútne, t.j. že vnútroštátny súdny orgán má vždy a za akýchkoľvek okolností povinnosť požiadať vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke v zmysle článku 267 ZFEÚ.

K otázke povinnosti vnútroštátneho súdneho orgánu predložiť predbežnú otázku Súdnemu dvoru Európskej únie podľa článku 267 ZFEÚ sa na základe predbežnej otázky položenej Corte suprema Cassazione vyjadril aj Súdny dvor Európskej únie. V rozsudku CILFIT, C – 283/81, zo 6. októbra 1982 publikovanom v Zbierke rozhodnutí Súdného dvora EÚ (ECR), str. 3415, v ktorom Súdny dvor uviedol: „Článok 177 tretí odsek Zmluvy EHS (teraz článok 267 ZFEÚ) sa má vykladať v tom zmysle, že súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa v spore pred týmto súdom položí otázka týkajúca sa práva Spoločenstva, s výnimkou prípadov, keď skonštatuje, že položená otázka nie je relevantná alebo Súdny dvor už podal výklad sporného ustanovenia Spoločenstva (tzv. *acte éclairé*, obdobne vo veci *Da Costa* 28,29 až 30/62, z 27. marca 1963, Zb. 61,77, fr. znenie), alebo že správne uplatnenie práva Spoločenstva je také jednoznačné, že neexistujú o tom rozumné pochybnosti (tzv. *acte clair*), pričom existenciu tejto možnosti treba posúdiť na základe charakteristík práva Spoločenstva, osobitných ťažkostí spojených s jeho výkladom a nebezpečenstva rozdielnej judikatúry v rámci Spoločenstva“.

Dovolací súd v záujme rozhodnutia o návrhu žalovaného na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. sa oboznámil s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie C- 40/08 Asturcom Telecomunicaciones SL vs. Cristina Rodríguez Nogueira, C- 168/05 Elisa María Mostaza Claro vs. Centro Móvil Milenium SL, spojené prípady C-240/98 až C-244/98 Océano Grupo Editorial SA a Roció Murciano Quintero vs. Salvat Editores SA a spol. Z vyššie uvedenej judikatúry okrem iného vyplýva, že systém ochrany zavedený Smernicou Rady č. 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnom postavení voči predávajúcemu alebo poskytovateľovi, čo sa týka tak vyjednávajúcej sily, tak aj úrovne informovanosti, čo ho vedie k tomu, že pristúpi k podmienkam vopred vyhotoveným predávajúcim alebo poskytovateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah. Súdny dvor Európskej únie už opakovane vo svojich rozsudkoch (napr. C-168/09 Mostanza Claro vs Centro Móvil Milenium SL, bod 36) vyslovil, že článok 6 ods. 1 Smernice rady č. 93/13 EHS, stanovujúci povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby nekalé podmienky v zmluvách uzatvorených podľa vnútroštátneho práva medzi spotrebiteľom a predávajúcim alebo poskytovateľom, neboli záväzné pre spotrebiteľa, predstavuje kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nastoleniu skutočnej rovnováhy a rovnosti medzi zmluvnými stranami. Dovolací súd ďalej s ohľadom na predmet konania dodáva, že v rozsudku z 27. júna 2000 v spojených prípadoch C-240/08 až C-244/98 Súdny dvor Európskej únie už konštatoval „I. Ochrana poskytnutá spotrebiteľom Smernicou Rady 93/13/EEC z apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách má za následok, že národný súd môže svojím vlastným návrhom určiť, či je zmluvná podmienka nekalá, počas svojho predbežného zhodnotenia pokiaľ ide o fakt, či sa môže k nároku prikrčiť pred národnými súdmi. II. Národný súd je povinný počas použitia ustanovení národného práva, ktoré sú skoršieho alebo neskoršieho dátumu než uvedená Smernica, interpretovať ich pokiaľ je to možné v svetle presného znenia a účelu Smernice. Požiadavka o výklad v zhode so Smernicou žiada národný súd zvlášť podporiť výklad, ktorý by na jeho vlastný návrh nepovolil jurisdikciu naň delegovanú na základe neprimeranej nekalej podmienky“. Dovolací súd dáva do pozornosti, že uvedený rozsudok sa vzťahoval na situáciu, keď zmluvným dojednaním medzi dodávateľom a spotrebiteľom bola určená miestna príslušnosť súdu podľa sídla predávajúceho, ktorý bol v postavení dodávateľa a súd miestne príslušný podľa zmluvného dojednania položil predbežnú otázku Súdnemu dvoru Európskej únie.

V danom prípade žalovaný navrhol dovolaciemu súdu prerušenie dovolacieho konania, pretože podľa neho odvolací súd vo svojom rozhodnutí prezumoval porušenie spotrebiteľských práv a usúdil, že rozhodcovská doložka má povahu nekalej podmienky podľa smernice č. 93/13 EHS

z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. S týmto dôvodom na prerušenie konania a polozenie predbežnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie sa dovolací súd nestotožnil, pretože vnútroštátna procesná úprava obsiahnutá v ustanovení § 106 ods. 1 druhá veta O.s.p., umožňuje všeobecným súdom prostredníctvom tzv. predbežnej právnej otázky vyriešiť otázku platnosti rozhodcovskej zmluvy a v prípade, ak príslušný súd dospeje k predbežnému záveru, že rozhodcovská zmluva (zakladajúca inak právomoc rozhodcovského súdu) je neplatná, aj príslušnú právnu vec meritórne prejednať. Predbežná otázka nie je rozhodnutím vo veci samej, i keď s rozhodnutím vo veci samej úzko súvisí a súd o nej ani nevydáva rozhodnutie. Keďže žalovaný už v konaní namietal nedostatok právomoci súdov pre rozhodnutie sporu medzi účastníkmi, súdy boli oprávnené si ako predbežnú otázku vyriešiť otázku platnosti rozhodcovskej doložky a tým aj otázku ich právomoci predmetný spor meritórne rozhodnúť. Žalovaným uvedený dôvod pre prerušenie konania nie je teda relevantným dôvodom pre podanie predbežnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie týkajúcej sa výkladu smernice komunitárneho práva, pretože vnútroštátny procesný predpis takýto postup (predbežný záver o platnosti, resp. neplatnosti rozhodcovskej zmluvy) priamo vo svojom ustanovení § 106 ods. 1 veta druhá O.s.p. predpokladá. Dovolací súd v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (CILFIT, C – 283/81, zo 6. októbra 1982) neprerušil dovolacie konanie a nepoložil predbežnú otázku Súdnemu dvoru Európskej únie, pretože žalovaným položená otázka, resp. ním uvádzané dôvody nepredstavujú relevantné dôvody pre prerušenie dovolacieho konania a podanie žiadosti o výklad smernice č. 91/13 EHS z 5. apríla 1993, a preto jeho návrh na prerušenie dovolacieho konania zamietol.

II. K dovolaniu žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 28. januára 2010 sp. zn. 19 Co 352/2009.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. V ustanoveniach § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. sú uvedené uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým

je dovolanie prípustné. V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ale ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia, ak ide (o.i.) o uznesenie o predbežnom opatrení. V danej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o predbežnom opatrení, prípustnosť ktorého je priamo vylúčená ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p. Z týchto dôvodov prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodit' z § 239 O.s.p.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalovaný nenamietal, že v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 písm. b/, c/, e/ a g/ O.s.p.; vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané vady sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či prejednáváná vec patrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.), či v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.), či žalovanému bola v konaní postupom súdu odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Žalovaný v prvom rade namieta, že v danom prípade sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.).

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (§ 7 ods. 1 O.s.p.). V občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy

(viď bližšie § 7 ods. 2 O.s.p.). Iné veci prejednávajú a rozhodujú sudy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O.s.p.).

Nedostatok právomoci súdu sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má ten dôsledok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

V danom prípade bolo predbežné opatrenie vydané v rámci súdneho konania, v ktorom sa spotrebiteľia a združenie na ochranu spotrebiteľa ako žalobcovia domáhajú ochrany práv spotrebiteľa v rámci právneho vzťahu vyplývajúceho z poistných zmlúv a žiadajú určiť neplatnosť rozhodcovskej doložky podľa časti XV. Všeobecných poistných podmienok z 21. mája 2007 v znení ich dodatkov. Odhliadnuc od rozhodcovskej doložky obsiahnutej vo vyššie uvedených všeobecných poistných podmienkach na prejednanie takéhoto sporu je daná právomoc súdu. Zo zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa vyplýva, že každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách (ods. 3), ako i že proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva (ods. 5). Ako už bolo uvedené predmetom konania je ochrana práva spotrebiteľa pred neprijateľnou podmienkou v poistnej zmluve, preto právomoc súdu na riešenie toho sporu, vrátane konania o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorého účelom je dočasne upraviť pomery z tohto vzťahu vyplývajúce, je daná. Vzhľadom na to nie je opodstatnená námietka žalovaného o existencii vady konania v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p. Sudy rozhodovali vo veci, ktorá patrí do ich právomoci.

Vzhľadom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril aj na otázku, či v konaní pred súdmi nižších stupňov nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p.; existenciu tejto vady však nezistil.

Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania musí viesť k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide

o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

Žalovaný za prekážku veci právoplatne rozhodnutej považoval právoplatné rozsudky vydané Arbitrážnym súdom v Košiciach voči všetkým žalobcom. Vychádzajúc z oprávnenia súdu riešiť spor o ochrane práva spotrebiteľa pred neprijateľnou podmienkou, za ktorý je treba považovať aj spor o neplatnosť rozhodcovskej doložky, právoplatný rozhodcovský rozsudok netvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci. V prípade určenia neplatnosti rozhodcovskej doložky, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Skutočnosť, že spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní prípadne nenamietal neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná. K argumentácii žalovaného, že súdy si podľa § 135 ods. 2 veta druhá O.s.p. nemohli už samostatne vyriešiť otázku platnosti rozhodcovskej doložky, pretože túto otázku si už vo svojich rozhodnutiach vyriešil rozhodcovský súd, dovolací súd dodáva, že ustanovenie § 106 ods. 1 O.s.p. je vo vzťahu k ustanoveniu § 135 ods. 2 veta druhá O.s.p., ustanovením *lex specialis* voči *lex generalis* a špeciálne ustanovenie § 106 ods. 1 O.s.p., z ktorého vyplýva oprávnenie samostatne si vyriešiť otázku platnosti rozhodcovskej doložky súdom, má aplikačnú prednosť pred všeobecným ustanovením § 135 ods. 2 veta druhá O.s.p.

V dovolaní sa namieta, že postupom odvolacieho súdu bola žalovanému odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. rozumie procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. Dovolací súd zo spisu nezistil, že by v konaní pred súdmi nižších stupňov došlo k takejto procesnej vade.

Žalovaný tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. došlo tým, že súdy tvrdeniu žalobcu 1/ o neprimerane vysokých trovách rozhodcovského konania priznali právny význam bez toho, aby mu umožnili sa k tomuto tvrdeniu vyjadriť, resp. ho vyvrátiť. Z tohto tvrdenia žalovaného vyplýva, že vo svojej podstate napáda správnosť hodnotenia dôkazov. Dovolací súd považuje v tomto smere za potrebné uviesť, že pre potreby dočasnej úpravy pomerov predbežným

opatrením postačuje osvedčenie (nie je nevyhnutné preukázanie) potreby dočasnej úpravy pomerov a súdy môžu vydať predbežné opatrenie, najmä s ohľadom na naliehavosť takejto potreby, aj bez nariadenia pojednávania a výsluchu účastníkov (§ 75 ods. 6 O.s.p.). Postup, v rámci ktorého súd vydal predbežné opatrenie bez vyjadrenia žalovaného, sa nepriečil vyššie uvedenej procesnej úprave, a preto postup súdov, ktorý bol vykonaný v súlade so zákonom, nepredstavuje vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Žalovaný ďalej tvrdil, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom aj postupom odvolacieho súdu, keď pred rozhodnutím ho podľa § 213 ods. 2 O.s.p. nevyzval, aby sa vyjadril k použitiu ustanovenia (§ 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka), ktoré v doterajšom priebehu konania nebolo použité. S týmto tvrdením žalovaného sa dovolací súd nestotožňuje. Dovolací súd zistil, že v danom prípade odvolaciemu súdu nevznikla poučovacia povinnosť v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p., nakoľko odvolací súd v porovnaní so súdom prvého stupňa pre rozhodnutie vo veci nepoužil nové ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité. Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa posudzovali splnenie zákonných podmienok pre nariadenie predbežného opatrenia v zmysle § 75 a § 76 O.s.p. vrátane skúmania rozhodcovskej doložky v zmysle § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka z aspektu potreby dočasnej úpravy pomerov predbežným opatrením. Preto nebolo povinnosťou odvolacieho súdu postupovať podľa § 213 ods. 2 O.s.p. a jeho procesný postup v dôsledku toho nevykazuje vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

K námietke žalovaného, že súdy zaťažili konanie tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že procesná vada tejto povahy je relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné (o tento prípad ale v preskúmvanej veci nešlo). Sama tzv. iná vada konania prípustnosť dovolania nezakladá (pre účely preskúmvanej veci vid' § 239 O.s.p. a § 237 O.s.p.).

Žalovaný napokon tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právnym posúdením vecí sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (iba výskyt ktorej v konaní na súdoch nižších stupňov by v danej veci mohol založiť prípustnosť dovolania žalovaného). Nesprávne právne posúdenie vecí je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011 a sp. zn. 6 Cdo 41/2011).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených žalovaným (§ 237 písm. a/, d/ a f/ O.s.p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní procesne úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalobcom náhradu trov tohto konania, lebo nepodali návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. marca 2012

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková